

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-121

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - I

PRINCIPLES OF COMMUNICATION AND MASS COMMUNICATION

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) What are the Elements of Communication Process ? Explain Communication Process in your own words. **[15]**

OR

Q.1) “Communication Process touches all spheres of life.” Discuss this statement in detail. **[15]**

Q.2) What are the characteristics of Inter-personal Relationship ? Enumerate reasons for forming relationship. **[15]**

OR

Q.2) You have to deliver a Public Speech. How will you prepare your Speech ? **[15]**

Q.3) Write short notes : **(Any Two)** **[15]**

- (a) Communication Model of Laswell
- (b) Shanon and Weaver’s Model
- (c) Barriers in Communication
- (d) Importance of Feedback

Q.4) Explain difference between Communication and Mass Communication. What are the functions of Mass Communication ? **[15]**

OR

Q.4) “People depend on Media for Information and Entertainment.” Explain this statement with reference to your own experience. **[15]**

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[15]

- (a) Right to Information
 - (b) Media and Development Message
 - (c) Katz and Lazarfield's Two Step Model
 - (d) Concept of Mass
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-121

मराठी रूपांतर

पेपर - १

संज्ञापन आणि जनसंज्ञापनाची तत्त्वे

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 75

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) संज्ञापन प्रक्रियेचे घटक कोणते ? तुमच्या शब्दांत संज्ञापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) “संज्ञापन प्रक्रिया जीवनाच्या सर्व अंगांना स्पर्श करते.” या विधानाची सविस्तर चर्चा करा. [15]

प्र.2) आंतरव्यक्ती संबंधाची वैशिष्ट्ये कोणती ? संबंध प्रस्थापित करण्याची कारणे सांगा. [15]

किंवा

प्र.2) तुम्हाला जाहीर भाषण द्यायचे आहे. तुम्ही भाषण कसे तयार कराल ? [15]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [15]

(अ) लॉसवेलचे संज्ञापन प्रतिमान

(ब) शेनॉन ॲण्ड व्हिवरचे प्रतिमान

(क) संज्ञापनातील अडथळे

(ड) प्रतिसादाचे महत्त्व

[3712]-121

3

P.T.O.

प्र.4) संज्ञापन आणि जनसंज्ञापनातील फरक स्पष्ट करा. जनसंज्ञापनाची कार्ये कोणती ? [15]

किंवा

प्र.4) “माहिती आणि मनोरंजनासाठी माध्यमांवर लोक अवलंबून असतात.” तुमच्या अनुभवाच्या आधारे या विधानाचे स्पष्टीकरण द्या. [15]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [15]

(अ) माहितीचा हक्क

(ब) माध्यमे आणि विकास संदेश

(क) काट्टझ आणि लाइजरफिल्डचे द्विस्तरीय प्रतिमान

(ड) ‘जन’ संकल्पना

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-122

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - II

DEVELOPMENT OF MEDIA

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Trace various Press Laws enacted by the British Rule from 1799 to 1878. **[10]**

OR

Q.1) 'Lion of Maharashtra - Lokmanya Tilak' played a significant role in the field of Journalism. Elaborate. **[10]**

Q.2) Technology has made Newspaper a product. Discuss with reference to the present day nature of Newspapers. **[10]**

OR

Q.2) What are the main factors that led to development of Print Media in the World ? Trace in detail. **[10]**

Q.3) Trace out Development of Doordarshan from inception to its Golden Jubilee. **[10]**

OR

Q.3) F. M. Channels have been responsible for resurgence of Radio in India. Elaborate with reference to its content. **[10]**

Q.4) Write short notes : (Any Two)

[20]

- (a) Harishchandrachi Factory
 - (b) i-Pad
 - (c) The New York Times
 - (d) On-line Newspapers
 - (e) NFDC
 - (f) Twitter
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-122

मराठी रूपांतर

पेपर - २

माध्यमांचा विकास

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) १७९९ ते १८७८ या कालावधीत ब्रिटीश राजवटीने केलेल्या विविध वृत्तपत्रीय कायद्यांचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

प्र.1) पत्रकारिता क्षेत्रात 'महाराष्ट्राचा सिंह - लोकमान्य टिळक' यांनी बजावलेल्या महत्त्वपूर्ण भूमिकेची मीमांसा करा. [10]

प्र.2) तंत्रज्ञानाने वृत्तपत्राला एक वस्तू बनविले आहे. आजच्या वृत्तपत्रांच्या स्वरूपाचा संदर्भ देऊन चर्चा करा. [10]

किंवा

प्र.2) कोणत्या प्रमुख घटकांमुळे जगात मुद्रित माध्यमांचा विकास झाला ? सविस्तर आढावा घ्या. [10]

प्र.3) स्थापनेपासून सुवर्णमहोत्सवापर्यंत दूरदर्शनच्या विकासाचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

[3712]-122

3

P.T.O.

प्र.3) भारतात नभोवाणीच्या पुनरुज्जीवनास एफ.एम. वाहिन्या कारणीभूत ठरल्या. या वाहिन्यांच्या आशयाचा संदर्भ देऊन मीमांसा करा. [10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [20]

- (अ) हरिश्चंद्राची फॅक्टरी
 - (ब) आय-पॅड
 - (क) द न्यू यॉर्क टाइम्स
 - (ड) ऑन-लाइन वर्तमानपत्र
 - (इ) राष्ट्रीय चित्रपट विकास महामंडळ (NFDC)
 - (फ) ट्विटर (Twitter)
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-123

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - III

NEWS REPORTING AND WRITING

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Explain difference between Normal Story Telling and News Story Telling with the help of inverted pyramid structure of news. **[10]**

OR

Q.1) Elaborate : “Reporting is the staple diet of Journalism.” **[10]**

Q.2) Explain importance of Sources. If you are covering crime beat, what will be your sources for news ? **[10]**

OR

Q.2) Explain why newspapers now a days are giving more stress on Analytical Stories ? **[10]**

Q.3) Write a news story on **any one** of the following : **[10]**

- (a) On the backdrop of Pune Blast heavy security arrangements have been made around major public places in your city.
- (b) Taking a serious note of recent student suicide cases, the State Government has asked high-school teachers to perform role of counsellors.

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) Elements of News
 - (b) Qualities of a Reporter
 - (c) Science Beat
 - (d) Business Beat
 - (e) Human Interest Stories
 - (f) News Letter
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-123

मराठी रूपांतर

पेपर - ३

वार्तासंकलन आणि लेखन

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वृत्तलेखनाच्या उलट्या पिरॅमिड संरचनेच्या आधारे बातमी सांगणे आणि नेहमीची गोष्ट सांगणे यातील फरक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

प्र.1) “वार्तासंकलन हेच पत्रकारितेचे मुख्य अन्न आहे.” स्पष्ट करा. [10]

प्र.2) बातमीसाठीच्या स्रोताचे महत्त्व स्पष्ट करा. तुम्ही जर गुन्हेगारीविषयक वार्ताकन करीत असाल, तर तुमचे स्रोत कोण असतील ? [10]

किंवा

प्र.2) अलीकडच्या काळात वृत्तपत्रे विश्लेषणात्मक बातम्यांवर अधिक भर का देत आहेत ते स्पष्ट करा. [10]

प्र.3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर बातमी लिहा : [10]

(अ) पुण्यातील बॉम्बस्फोटाच्या पार्श्वभूमीवर तुमच्या शहरातील प्रमुख ठिकाणांच्या भोवतालची सुरक्षा व्यवस्था वाढविण्यात आली आहे.

(ब) विद्यार्थ्यांच्या आत्महत्यांच्या अलीकडच्या घटनांची दखल घेऊन राज्य सरकारने माध्यमिक शिक्षकांना समुपदेशकाची भूमिका बजावण्यास सांगितले आहे.

[3712]-123

3

P.T.O.

प्र.4) पुढीलपैकी कोणत्याही चार विषयांवर टिपा लिहा :

[20]

- (अ) बातमीचे घटक
 - (ब) बातमीदाराची गुणसंपदा
 - (क) विज्ञानविषयक बातमीदारी
 - (ड) व्यापारविषयक बातमीदारी
 - (इ) लोकरुची बातम्या
 - (फ) वार्तापत्रे
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-124

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - IV

EDITING

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Explain Concept of Editing with definitions. Discuss an Organisational Setup of an Editorial Department of a Newspaper. **[10]**

OR

Q.1) Editor and News Editor shape Newspaper. Discuss. **[10]**

Q.2) Elaborate duties of Sub-editor and Chief Sub-editor from news selection to pagination. **[10]**

OR

Q.2) Newspaper's identity depends upon its layout and design. Discuss. **[10]**

Q.3) What is the importance of News Photographs in Modern Journalism ? Give some examples. **[10]**

OR

Q.3) Explain difference between a Daily Paper and its Sunday Supplement. How Editing of a Daily Paper is different from the Weekly Supplement ? Discuss. **[10]**

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) Types of Headlines
 - (b) Proof-reading (on Computer)
 - (c) Style Book
 - (d) Horizontal Layout
 - (e) Public Relations Duties of Editor
 - (f) Caption Writing
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-124

मराठी रूपांतर

पेपर - ४

संपादन

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) संपादन संकल्पना व्याख्यांसह स्पष्ट करा. वर्तमानपत्राच्या संपादकीय विभागाच्या संघटनात्मक रचनेवर चर्चा करा. [10]

किंवा

प्र.1) संपादक आणि वृत्तसंपादक वर्तमानपत्राला आकार देतात. चर्चा करा. [10]

प्र.2) बातमीच्या निवडीपासून पानाच्या आखणीपर्यंत उपसंपादक आणि मुख्य उपसंपादक यांची कर्तव्ये विशद करा. [10]

किंवा

प्र.2) वृत्तपत्राची ओळख मांडणी आणि रचनेवर अवलंबून असते. चर्चा करा. [10]

प्र.3) आधुनिक पत्रकारितेत वृत्तछायाचित्रांचे महत्त्व कोणते ? काही उदाहरणे द्या. [10]

किंवा

प्र.3) दैनिक वर्तमानपत्र आणि त्याची रविवारची पुरवणी यातील फरक स्पष्ट करा. साप्ताहिक पुरवणीपासून दैनिक वर्तमानपत्राचे संपादन वेगळे कसे ? चर्चा करा. [10]

[3712]-124

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) मथळ्यांचे प्रकार
 - (ब) मुद्रित शोधन (संगणकावर)
 - (क) शैली पुस्तिका
 - (ड) आडवी मांडणी
 - (इ) संपादकाची जनसंपर्क कर्तव्ये
 - (फ) छायाचित्राच्या मजकुराचे लेखन
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-125

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - V

WRITING FOR PRINT MEDIA

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) “To be a good writer for newspaper, you must be a good reader as well.” Explain. **[10]**

OR

Q.1) What guidelines should be followed to improve Writing Skill ? **[10]**

Q.2) What are different types of Features ? Discuss main components of a Feature. **[10]**

OR

Q.2) What is the difference between News and Feature ? Explain in detail. **[10]**

Q.3) Write an editorial in 400 words on **any one** of the following subjects : **[10]**

(a) Result of Maharashtra State Assembly Elections

(b) Soaring Prices of Essential Commodities

OR

Q.3) What are various types of Editorials ? Elaborate any two of them. **[10]**

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) Coinage and Usage of Words
 - (b) Changing Language of Newspapers
 - (c) News Letter
 - (d) Column Writing
 - (e) Re-writing
 - (f) Guest Editor
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-125

मराठी रूपांतर

पेपर - ५

मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) “वर्तमानपत्रासाठी चांगले लेखक होण्याकरिता तुम्ही चांगले वाचकसुद्धा असलेच पाहिजे.” स्पष्ट करा. [10]

किंवा

प्र.1) लेखन कौशल्य सुधरविण्यासाठी कोणत्या मार्गदर्शक तत्वांचा अंगीकार केला पाहिजे ? [10]

प्र.2) वृत्तलेखांचे वेगवेगळे प्रकार कोणते ? वृत्तलेखाच्या प्रमुख घटकांची चर्चा करा. [10]

किंवा

प्र.2) बातमी आणि वृत्तलेख यातील फरक कोणता ? सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर ४०० शब्दांत अग्रलेख लिहा : [10]

(अ) महाराष्ट्र विधानसभा निवडणूकांचा निकाल

(ब) जीवनावश्यक वस्तूंच्या वाढत्या किंमती

किंवा

प्र.3) अग्रलेखाचे विविध प्रकार कोणते ? त्यापैकी कोणत्याही दोहोंची मीमांसा करा. [10]

[3712]-125

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) शब्दनिर्मिती आणि शब्दांचा उपयोग
 - (ब) वर्तमानपत्राची बदलती भाषा
 - (क) वार्तापत्र
 - (ड) स्तंभ लेखन
 - (इ) पुनर्लेखन
 - (फ) अतिथी संपादक
-

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-126

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - VI

INTRODUCTION TO ELECTRONIC MEDIA

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

Q.1) (A) “Writing for Radio is a specialised skill which can be mastered with a deep understanding of the medium and practice.” Elaborate this statement with suitable examples. **[15]**

OR

(B) With the help of a hypothetical example, explain entire process of planning and conducting a Radio Interview. **[15]**

Q.2) Write short notes : (Any Two) [10]

- (a)** Headlines of a Radio News Bulletin
- (b)** Radio Mirchi or Radio City
- (c)** Prasar Bharati Corporation
- (d)** AM and FM Transmission

Q.3) (A) Do you think that TV Programming in India is largely based on Western Programming Pattern ? Do these programmes reflect Indian Culture ? Explain your views with suitable examples. **[15]**

OR

(B) It is often alleged that 24 hour TV News Channels have trivialised news. Do you think so ? Why ? **[15]**

Q.4) Write short notes : (Any Two) [10]

- (a) Popularity of Marathi SaReGaMa
- (b) Film Stars' Fascination for the Small Screen
- (c) Doordarshan Today
- (d) Religious Channels

Q.5) (A) Name and explain in detail at least two Public Enterprises or Government Departments where Information Technology is being used effectively for Public Convenience. [15]

OR

- (B) What are the various uses of Internet for (i) Students (ii) Businessmen and (iii) Senior Citizens ? [15]**

Q.6) Write short notes : (Any Two) [10]

- (a) Wikipedia
 - (b) Web Editions of Indian Newspapers
 - (c) Streaming
 - (d) Wi-Fi
-

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-126

मराठी रूपांतर

पेपर - ६

इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांची ओळख

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 75

प्र.1) (अ) नभोवाणीसाठी लेखन करण्यासाठी विशेष कौशल्य लागते. त्या माध्यमाची नेमकी जाण आणि सराव यांतून ते साध्य करता येऊ शकते.” या विधानाची सोदाहरण चर्चा करा. [15]

किंवा

(ब) नभोवाणीवरील मुलाखतीचे नियोजन व प्रत्यक्ष मुलाखत यांची प्रक्रिया एका काल्पनिक उदाहरणाच्या आधारे स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा : [10]

(अ) नभोवाणी बातमीपत्रातील ठळक बातम्या

(ब) रेडिओ मिरची किंवा रेडिओ सिटी

(क) प्रसारभारती महामंडळ

(ड) एएम व एफएम प्रसारण

प्र.3) (अ) भारतातील चित्रवाणी कार्यक्रम प्रामुख्याने पाश्चिमात्य कार्यक्रमांवर आधारित आहेत असे तुम्हाला वाटते का ? त्यांत भारतीय संस्कृतीचे चित्रण असते का ? तुमची मते सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

(ब) २४ तासांच्या चित्रवाणी वाहिन्यांनी बातम्यांना किरकोळ स्वरूप दिले आहे, असा आरोप केला जातो. तुम्हाला तसे वाटते का ? त्याची कारणे काय ? [15]

[3712]-126

3

P.T.O.

प्र.4) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा : [10]

- (अ) मराठी सारेगमची लोकप्रियता
- (ब) चित्रपटताऱ्यांना वाटणारे छोट्या पडद्याचे आकर्षण
- (क) आजचे दूरदर्शन
- (ड) धार्मिक वाहिन्या

प्र.5) (अ) दोन सार्वजनिक उपक्रम किंवा शासकीय खात्यांत माहिती तंत्रज्ञानाचा जनतेच्या सोयीसाठी परिणामकारकरीत्या कसा उपयोग करून घेतला जातो ते विस्ताराने स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- (ब) विद्यार्थी, उद्योग-धंदा करणारे व ज्येष्ठ नागरिक यांना इंटरनेटचा कसा उपयोग होतो ? [15]

प्र.6) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा : [10]

- (अ) विकिपीडिया
- (ब) भारतीय वृत्तपत्रांच्या इंटरनेट आवृत्त्या
- (क) स्ट्रीमिंग
- (ड) वाय्-फाय्

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-127

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - VII

**MARKETING AND CORPORATE COMMUNICATION
(ADVERTISING AND PUBLIC RELATIONS)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) (A) What are the different tools available to a PRO to communicate his message ? Describe how and when a Press Conference is arranged ? **[15]**

OR

(B) “PR is the need of the hour.” Explain this statement with reference to PR for Mobile Company. **[15]**

Q.2) “Advertising increases sale and PR creates image of the company.” Explain. **[15]**

OR

Q.2) What are the various steps involved in preparation of a PR Campaign ? Explain these steps with reference to ‘Anti-tobacco’ Campaign for college youth in the city. **[15]**

Q.3) What ethics or code is to be observed in Advertising ? State role of ASCI. **[10]**

OR

Q.3) Explain role of Advertisement in Marketing a Product / Service. Give two examples. **[10]**

Q.4) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Radio Advertising
 - (b) Direct Mail
 - (c) PR and Advertising
 - (d) Ethics in PR
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-127

मराठी रूपांतर

पेपर - ७

विपणन आणि कंपनी संज्ञापन

(जाहिरात आणि जनसंपर्क)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) आपला संदेश पोहोचविण्यासाठी जनसंपर्क अधिकाऱ्याकडे कोणकोणती साधने उपलब्ध असतात ? पत्रकार परिषद केव्हा आणि कशी आयोजित कराल ? [15]

किंवा

प्र.1) “जनसंपर्क ही काळाची गरज आहे.” हे विधान एखाद्या मोबाइल कंपनीसाठीच्या जनसंपर्काच्या गरजेसंदर्भात स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) “कोणत्याही कंपनीच्या उत्पादनांची विक्री जाहिरातीमुळे वाढते आणि जनसंपर्कामुळे प्रतिमा तयार होते.” हे विधान स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) जनसंपर्क मोहिम आयोजित करताना महत्वाचे टप्पे कोणते ? शहरातील महाविद्यालयीन तरुणांसाठी ‘तंबाखूविरोधी’ जनसंपर्क मोहिम आयोजित करीत आहात हे गृहित धरून टप्पे स्पष्ट करा. [15]

[3712]-127

3

P.T.O.

प्र.3) जाहिरात करताना पाळायची नियमावली किंवा आचारसंहिता स्पष्ट करा. या बाबतीत ए.एस.सी.आय.ची भूमिका विशद करा. [10]

किंवा

प्र.3) विपणनामध्ये जाहिरातीच्या असलेल्या स्थानाचे दोन उदाहरणांसह महत्त्व उलगडून दाखवा. [10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

(अ) आकाशवाणीवरील जाहिरात

(ब) पत्राद्वारे थेट जाहिरात

(क) जनसंपर्क आणि जाहिरात

(ड) जनसंपर्क आचारसंहिता

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 5

[3712]-128

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - VIII

(1) MARATHI JOURNALISM

OR

(2) MAGAZINE JOURNALISM AND BOOK PUBLISHING

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

सूचना :

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(1) MARATHI JOURNALISM

Q.1) At the beginning of the journalism era, how was the Social Scenario in Maharashtra ? **[10]**

OR

Q.1) Explain contributions of Balshastri Jambhekar and Bhau Mahajan to Marathi Journalism. **[10]**

Q.2) Gopal Ganesh Agarkar advocated principles like Personal Liberty, Nationalism and Social Justice through the 'Sudharak'. Explain. **[10]**

OR

Q.2) "To create political awareness among the common people was the main goal of Kesari." Explain this statement. **[10]**

Q.3) "News Channels gave a new dimension to Marathi Journalism." Do you agree with this statement ? Justify your viewpoint. **[10]**

OR

[3712]-128

1

P.T.O.

Q.3) Do you agree that 'Marathi Journalism' lost its credibility during the Assembly Elections in Maharashtra ? Justify your viewpoint. [10]

Q.4) Write short notes : (Any Four) [20]

- (a) Loksatta
- (b) Foresight of N. B. Parulekar
- (c) Ityadi
- (d) Dadasaheb Potnis
- (e) Journalism of Dr. Ambedkar
- (f) S. M. Paranjape

मराठी रूपांतर

(१) मराठी पत्रकारिता

प्र.1) पत्रकारिता युगाच्या आरंभी महाराष्ट्रातील सामाजिक चित्र कसे होते ? [10]

किंवा

प्र.1) मराठी पत्रकारितेत बाळशास्त्री जांभेकर आणि भाऊ महाजन यांचे योगदान स्पष्ट करा. [10]

प्र.2) 'सुधारका'द्वारे गोपाळ गणेश आगरकर यांनी व्यक्ती स्वातंत्र्य, राष्ट्रवाद आणि सामाजिक न्याय यासारख्या तत्वांचा पुरस्कार केला. स्पष्ट करा. [10]

किंवा

प्र.2) "सामान्य माणसांमध्ये राजकीय जागृती निर्माण करणे हेच 'केसरी'चे मुख्य ध्येय होते." हे विधान स्पष्ट करा. [10]

प्र.3) "वृत्तवाहिन्यांनी मराठी पत्रकारितेला नवीन परिमाण प्राप्त करून दिले." या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात काय ? सोदाहरण परामर्श द्या. [10]

किंवा

प्र.3) "महाराष्ट्रातील विधानसभा निवडणूककाळात मराठी पत्रकारितेने आपली विश्वासार्हता गमावली." यावर तुम्ही सहमत आहात काय ? तुमच्या मताचे समर्थन करा. [10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[20]

- (अ) लोकसत्ता
- (ब) ना. भि. परुळेकरांची दूरदृष्टी
- (क) इत्यादी
- (ड) दादासाहेब पोतनीस
- (इ) डॉ. आंबेडकरांची पत्रकारिता
- (फ) शि. म. परांजपे

OR/किंवा

(2) MAGAZINE JOURNALISM AND BOOK PUBLISHING

Q.1) What are the various types of Magazines ? Elaborate any two of them.

[10]

OR

Q.1) Do you agree that Magazine Journalism is different from Daily Newspaper Journalism ? Give your justification.

[10]

Q.2) Elaborate on the skills required to edit Specialised Magazines.

[10]

OR

Q.2) Do you agree that Magazine Journalism is facing challenges from various supplements of Daily Newspapers ? Trace present Scenario.

[10]

Q.3) “Book Publishing Industry in India is facing a big challenge from Internet.” Comment on this statement with reference to your own experience.

[10]

OR

Q.3) Explain Process of Book Publishing.

[10]

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) E-book
- (b) Books on Google
- (c) India Today
- (d) Cover Story
- (e) Special Issue
- (f) Magazine Editing

मराठी रूपांतर

(२) नियतकालिक पत्रकारिता आणि पुस्तक प्रकाशन

प्र.1) नियतकालिकांचे विविध प्रकार कोणते ? त्यापैकी कोणत्याही दोन प्रवाह विशद करा. [10]

किंवा

प्र.1) दैनिक वृत्तपत्राच्या पत्रकारितेपासून नियतकालिक पत्रकारिता वेगळी आहे. याच्याशी तुम्ही सहमत आहात काय ? तुमचे समर्थन द्या. [10]

प्र.2) विशेष नियतकालिकांचे संपादन करण्यासाठी आवश्यक असलेली कौशल्ये विशद करा. [10]

किंवा

प्र.2) “दैनिक वर्तमानपत्रांच्या विविध पुरवण्यांवरून नियतकालिक पत्रकारितेला आव्हाने स्वीकारावी लागत आहेत.” याच्याशी तुम्ही सहमत आहात काय ? सध्याच्या परिस्थितीचा आढावा घ्या. [10]

प्र.3) “महाजाल (इंटरनेट)चा नव्या माध्यमावरून भारतातील पुस्तक प्रकाशन उद्योगाला मोठे आव्हान स्वीकारावे लागत आहे.” तुमच्या अनुभवाच्या आधारे या विधानावर भाष्य करा. [10]

किंवा

प्र.3) पुस्तक प्रकाशनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) ई-बुक
 - (ब) गुगलवरील पुस्तके
 - (क) इंडिया टुडे
 - (ड) मुखपृष्ठ कथा
 - (इ) विशेषांक
 - (फ) नियतकालिकाचे संपादन
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-129

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - IX

CURRENT AFFAIRS

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) “The Indian Government’s move to bring BT - Brinjal in India is being opposed with vehemence.” Comment. **[10]**

OR

Q.1) Analyse failure of the Copenhagen Meet on Climate Change. **[10]**

Q.2) Discuss outcome of the Maharashtra Assembly Elections, 2009. **[10]**

OR

Q.2) Has the Union Budget of 2010 fulfilled ‘Aam Admi’s expectations ? Discuss. **[10]**

Q.3) Give your analysis of the rising incidence of suicides among students. What preventive measures would you recommend for the same ? **[10]**

OR

Q.3) “The Marathi Manoos needs MNS.” Justify your response to this statement. What could be the probable impact of such ideologies on the nation as a whole ? **[10]**

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) 3 Idiots
 - (b) Naxalite Movement in India
 - (c) World Cup Hockey
 - (d) King of Runs
 - (e) Extra Constitutional Censorship of Films in Maharashtra
 - (f) Indo-Pak Relations
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-129

मराठी रूपांतर

पेपर - ९

चालू घडामोडी

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) “बीटी वांगी देशात आणण्यासाठी भारत सरकारच्या हालचालीस तीव्रपणे विरोध केला जात आहे.” भाष्य करा. [10]

किंवा

प्र.1) हवामान बदलावरील कोपेनहेगन परिषदेच्या अपयशाचे विश्लेषण करा. [10]

प्र.2) महाराष्ट्र विधानसभा, २००९च्या निकालावर चर्चा करा. [10]

किंवा

प्र.2) केंद्रीय अर्थसंकल्प, २०१० ने ‘आम आदमी’च्या अपेक्षांची परिपूर्ती केली आहे काय ? चर्चा करा. [10]

प्र.3) विद्यार्थ्यांमध्ये आत्महत्यांच्या वाढत्या घटनांवर तुमचे विश्लेषण द्या. अशा घटना टाळण्यासाठी तुम्ही कोणते प्रतिबंधात्मक उपाय सूचवाल ? [10]

किंवा

प्र.3) “मराठी माणसाला महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेची गरज आहे.” या विधानावर तुमच्या प्रतिक्रियेचे समर्थन करा. अशा विचारधारांचे संपूर्ण राष्ट्रावर कोणते संभाव्य परिणाम होऊ शकतील ? [10]

[3712]-129

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) श्री इंडियटस्
 - (ब) भारतातील नक्षलवादी चळवळ
 - (क) विश्व करंडक हॉकी
 - (ड) धावांचा बादशहा
 - (इ) महाराष्ट्रातील चित्रपटांवर घटनाबाह्य सेन्सॉरशिप
 - (फ) भारत-पाक संबंध
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-130

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - X

MEDIA LAWS AND ETHICS

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
 - (2) *Figures to the right indicate full marks.*
-

Q.1) Are you of the opinion that the new trend of PAID NEWS in Print and Electronic Media be banned by a new strict law ? Explain in light of the Prevailing Laws on Publications. **[10]**

OR

Q.1) Is the Law of Obscenity contained in Indian Penal Code sufficient to control serious and irresponsible trends in Electronic Media ? Comment. **[10]**

Q.2) Do you justify method of Sting Operations for Media Exposures ? Why ? Explain with few examples. **[10]**

OR

Q.2) State importance of The Information Technology Act of 2000 in light of increasing number of Cyber Crimes. **[10]**

Q.3) Write your opinion about 'Journalists on Contract'. Explain important provisions of Working Journalists and other Newspaper Employees (Conditions of Service and Miscellaneous Provisions) Act, 1955. **[10]**

OR

Q.3) It is said that "Media Representatives are either allies or adversaries of Politicians." However, media always claims that they are silent spectators. What is your opinion ? **[10]**

[3712]-130

1

P.T.O.

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) Justice Liberhan's Suggestions for Media Regulations
 - (b) Media Trials on TV Channels
 - (c) Importance of The Right to Information Act
 - (d) Provisions of Indian Penal Code for the Act of Defamation
 - (e) Judicial Activism
 - (f) Official Secrets Act, 1923
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-130

मराठी रूपांतर

पेपर - १०

माध्यमविषयक कायदे आणि नीतिमत्ता

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वृत्तपत्रे आणि वृत्तवाहिन्यांवर अलीकडेच वाढलेल्या पेड न्यूजच्या प्रचलनावर कायद्याने बंदी घालणे आवश्यक आहे, असे तुम्हास वाटते काय ? कारणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

प्र.1) भारतीय दंडविधानातील अश्लीलते संबंधी कलमे, वाहिन्यांवरील बेजबाबदार आणि गंभीर प्रसारणाला रोखण्यास पुरेशी व सक्षम आहेत, असे आपणास वाटते काय ? तुमचे मत उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

प्र.2) माध्यमांद्वारे विविध प्रकारचे गौप्यस्फोट करण्यासाठी अलीकडेच प्रचलित होत असलेला स्टिंग ऑपरेशन्सचा नवा मार्ग तुम्हाला मान्य आहे काय ? उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

प्र.2) सायबर गुन्ह्यांचे वाढते प्रमाण लक्षात घेता माहिती तंत्रज्ञान कायदा, २०००चे महत्त्व स्पष्ट करा. [10]

प्र.3) श्रमिक पत्रकार व पत्रसृष्टीत कार्यरत असलेल्या अन्य पत्रकारांविषयीच्या सेवाशर्ती कायदा, १९५५च्या महत्त्वाच्या तरतूदी स्पष्ट करीत कंत्राटावर काम करणाऱ्या पत्रकारांविषयी तुमचे मत सांगा. [10]

किंवा

[3712]-130

3

P.T.O.

प्र.3) माध्यमांचे प्रतिनिधि एक तर राजकारण्यांचे समर्थक अथवा विरोधक असतात, असे बोलले जाते. मात्र 'आम्ही तटस्थ प्रेक्षकाची भूमिका बजावतो' असा दावा हे प्रतिनिधी करतांना दिसतात. याविषयी तुमचे मत सांगा. [10]

प्र.4) संक्षिप्त टिपा लिहा : (कोणत्याही चार) [20]

- (अ) प्रसार माध्यमांच्या नियंत्रणासाठी न्या. लिब्रहान आयोगाने केलेल्या शिफारशी
 - (ब) टीव्ही वाहिन्यांनी चालवलेले खटले
 - (क) माहितीचा अधिकार कायद्याचे महत्त्व
 - (ड) बदनामीच्या आरोपाबाबत भारतीय दंड विधानातील तरतूदी
 - (इ) न्यायालयीन सक्रियता
 - (फ) ऑफिशियल सिक्रेट ॲक्ट, १९२३
-

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3712]-131

M. A. M. C. J. (First Year) Examination - 2010

PAPER - XI

MEDIA MANAGEMENT AND PRODUCTION

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) “Newspaper and other Media Products are highly perishable and time-sensitive.” Elaborate and illustrate. **[15]**

OR

Q.1) Elaborate functioning of the Printing Department in a Newspaper Organisation. **[15]**

Q.2) “Market Force - particularly competition - is the driving force of media today, not the conventional journalistic excellence.” Critically examine this statement. **[15]**

OR

Q.2) Explain functioning of DTP and Page-layout Departments in a Multi-edition Medium Size Daily Newspaper, in a regional language. **[15]**

Q.3) Write short notes : **(Any Four)** **[20]**

- (a) Modern Communication Devices used by Media
- (b) Plate-making Activity / Process
- (c) PR Function in a Media Organisation
- (d) Categories of Advertisements
- (e) Ad Agencies in India
- (f) Economy of Electronic Media

[3712]-131/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3712]-131

मराठी रूपांतर

पेपर - ११

माध्यम व्यवस्थापन आणि निर्मिती

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) “वृत्तपत्रे व इतर माध्यमरूपी उत्पादने कमालीची नाशवंत व समय-संवेदनक्षम असतात.” सोदाहरण विवेचन करा.

[15]

किंवा

प्र.1) वृत्तपत्रसंस्थेतील मुद्रण विभागाचे कामकाज कसे चालते ते स्पष्ट करा.

[15]

प्र.2) “माध्यमांच्या संचालनामागील प्रेरणाशक्ती, आताच्या काळात, उत्कृष्ट पत्रकारिता ही नसून बाजारपेठेचा प्रभाव (विशेषतः स्पर्धात्मकता) ही आहे.” या विधानाचा सटीक परामर्श घ्या.

[15]

किंवा

प्र.2) एखाद्या प्रादेशिक भाषेतील बहुआवृत्तीय माध्यम वृत्तपत्राच्या डीटीपी व पृष्ठरचना विभागाच्या कामकाजाचे स्पष्टीकरण करा.

[15]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) माध्यमांच्या वापरातील आधुनिक संपर्क साधने
- (ब) प्लेट-मेकिंग प्रक्रिया
- (क) माध्यम संस्थेतील जनसंपर्क उपक्रम
- (ड) जाहिरातीचे प्रकार
- (इ) भारतातील जाहिरात संस्था
- (फ) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचे अर्थकारण

[3712]-131/2

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-132

M. A. M. C. J. (Second Year) Examination - 2010

PAPER - I

ADVANCED REPORTING AND EDITING

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) The present boom in 'Page 3 Culture' has totally changed basic pyramids of journalism. Do you agree ? Illustrate with concrete examples. **[15]**

OR

Q.1) Critically examine factors responsible for the survival of Print against New Media. **[15]**

Q.2) The media are neither objective nor completely honest in their portrayal of important issues. Do you agree ? Illustrate with examples. **[15]**

OR

Q.2) The impact of electronic media has demolished concept of 'Inverted Pyramid'. Discuss. **[15]**

Q.3) Whether 'Unbiased Reporting' is possible in today's world of journalism. **[15]**

OR

Q.3) Write a new story on **any one** of the following events : **[15]**

- (a) High Command forces Chief Minister to resign. Instead he challenges the party by recommending dissolution of the assembly. The Governor refuses to oblige. Chaos follows in the State.
- (b) Five persons from a farmer's family committed suicide in Nashik District. Opposition parties try to take advantage of the situation. Agitation. Rasta Roko and Rail Roko...

Q.4) Editor's job in present scenario is more influenced by market orientation. Explain [15]

OR

Q.4) How the technology has changed News Rooms of the Media ? Discuss. [15]

Q.5) Write short notes : (Any Four) [15]

- (a) Readership Survey
 - (b) Paid News
 - (c) Necessity and Growth of Interpretative Reporting
 - (d) Interviewing Sachin Tendulkar
 - (e) Erased Deadlines
 - (f) Election Campaign
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-132

मराठी रूपांतर

पेपर - १

प्रगत वार्तासंकलन आणि संपादन

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 75

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) सध्याच्या 'पेज श्री कल्चर'मुळे पत्रकारितेच्या मूळ ढाच्यालाच धक्का पोहोचला आहे. तुम्ही या विधानाशी सहमत आहात काय ? नेमक्या उदाहरणांसह चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.1) नवीन माध्यमांसमोर मुद्रित माध्यमे टिकण्यामागे कारणीभूत असलेल्या घटकांचे चिकित्सक परीक्षण करा. [15]

प्र.2) "कोणत्याही महत्वाच्या विषयांचे वार्ताकन करतांना माध्यमे, ना तटस्थ असतात, ना प्रामाणिक !" तुम्हाला हे विधान पटते काय ? उदाहरणांसह चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.2) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमाच्या प्रभावाने 'उलटा त्रिकोण' ही संकल्पना मोडीत निघाली आहे. स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) आज 'तटस्थ' किंवा 'निष्पक्षपाती पत्रकारिता' शक्य आहे काय ? [15]

किंवा

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका घटनेची 'बातमी' लिहा : [15]

(अ) 'राजीनामा द्या !' पक्षश्रेष्ठीचा मुख्यमंत्र्यांना आदेश. पण राज्यपालांकडे विधानसभा बरखास्त करण्याची शिफारस करून मुख्यमंत्र्यांचे उलटपक्षी श्रेष्ठीनाच आव्हान. राज्यपालांचा नकार. राज्यभरात गोंधळ.

(ब) नाशिक जिल्ह्यात एका शेतकरी कुटुंबातील पाच जणांची आत्महत्या. विरोधकांचा राजकीय फायदा उठवण्यासाठी आटापिटा. आंदोलन. रेल्वे आणि रस्ता रोको....

प्र.4) सद्यस्थितीत संपादकाच्या कामावर बाजारपेठेचा प्रभाव अधिक दिसतो. स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.4) माध्यमांच्या वार्ताकक्षात तंत्रज्ञानाने बदल कसे केले ? चर्चा करा. [15]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार) [15]

(अ) वाचक पहाणी

(ब) पेड न्यूज

(क) अन्वयार्थक पत्रकारितेची गरज आणि वाढ

(ड) सचिन तेंडूलकरची मुलाखत

(इ) पुसलेल्या डेडलाइन

(फ) निवडणूक प्रचार

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3712]-133

M. A. M. C. J. (Second Year) Examination - 2010

PAPER - II

RADIO JOURNALISM AND PRODUCTION

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Radio Broadcast in India focuses on Entertainment, Information and Education. Overview. **[15]**

OR

Q.1) Explain nature and utility of Radio News Bulletins. **[15]**

Q.2) Explain nature of Phone-in-Programmes on Radio and analyse its Utility. **[15]**

OR

Q.2) Explain usefulness of Radio in Disaster Management. **[15]**

Q.3) Write short notes : **(Any Four)** **[20]**

- (a) Technique of a Successful Radio Interview
- (b) Three Tier Broadcast System of All India Radio
- (c) Nature of Musical Programmes
- (d) Significance of Audience Research
- (e) The Contents of Private Radio Broadcast
- (f) Agricultural Programmes on Local Radio Station

[3712]-133/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3712]-133

मराठी रूपांतर

पेपर - २

नभोवाणी पत्रकारिता आणि निर्मिती

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शविलेलात.

प्र.1) 'माहिती, मनोरंजन आणि शिक्षण' या त्रिसूत्रित भारतीय नभोवाणी प्रसारण सामावले आहे. या विधानाची चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.1) नभोवाणीवरील बातमीपत्रे - स्वरूप आणि उपयुक्तता स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) 'फोन-इन' कार्यक्रमांचे स्वरूप स्पष्ट करून नभोवाणीची उपयुक्तता याने वाढविली आहे हे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) आपत्ती व्यवस्थापनात नभोवाणीच्या उपयुक्ततेचे सोदाहरण विश्लेषण करा. [15]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार) [20]

- (अ) नभोवाणीवरील यशस्वी मुलाखतीचे तंत्र
- (ब) नभोवाणीचे त्रिस्तरीय प्रसारण
- (क) संगीतविषयक कार्यक्रमांचे स्वरूप
- (ड) श्रोत्यांच्या सर्वेक्षणाचे महत्त्व
- (इ) खाजगी नभोवाणी प्रसारणाचा आशय
- (फ) स्थानिक रेडिओ केंद्राचे कृषी कार्यक्रम

[3712]-133/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3712]-134

M. A. M. C. J. (Second Year) Examination - 2010

PAPER - III

TELEVISION JOURNALISM AND PRODUCTION

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Define 'Script'. What are various types of Script Writing ? [15]

OR

Q.1) "Visual is the Soul of News Channels". Explain with some examples. [15]

Q.2) Explain Newsroom Structure of a News Channel. "Bulletin Producer plays a central role in the Editing Department." Discuss. [15]

OR

Q.2) "Direct To Home (DTH) Service has posed a big challenge before the cable industry in India." Do you agree with this statement ? Justify your viewpoint. [15]

Q.3) Write short notes : (Any Four) [20]

- (a) TRP
- (b) Your Favourite News Programme
- (c) OB Van
- (d) Reporter
- (e) News Graphics
- (f) Local News Channels

[3712]-134/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3712]-134

मराठी रूपांतर

पेपर - ३

दूरचित्रवाणी पत्रकारिता आणि निर्मिती

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) संहितेची व्याख्या करा. संहिता लेखनाचे विविध प्रकार कोणते ? [15]

किंवा

प्र.1) “दृश्य हा वृत्तवाहिनीचा आत्मा आहे.” काही उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) वृत्तवाहिनीच्या वार्ताकक्षाची रचना स्पष्ट करा. संपादक विभागात बातमीपत्र निर्माता मध्यवर्ती भूमिका बजावतो. चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.2) “भारतातील केबल उद्योगासमोर डीटीएच सेवेने मोठे आव्हान उभे केले आहे.” या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात काय ? तुमच्या मताचे समर्थन करा. [15]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार) [20]

(अ) टीआरपी

(ब) तुमचा आवडता बातमी कार्यक्रम

(क) ओबी व्हॅन

(ड) बातमीदार

(इ) न्यूज ग्राफिक्स

(फ) स्थानिक वृत्तवाहिन्या

[3712]-134/2

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-136

M. A. M. C. J. (Second Year) Examination - 2010

PAPER - V

COMMUNICATION RESEARCH

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

Q.1) (A) Sociologists and Psychologists have a keen interest in studying media processes, effects of media in their respective fields. Do you think that most Communication Research is interdisciplinary in nature ? Explain your answer with suitable examples. **[15]**

OR

(B) Like any other Research Discipline, Communication Research also is of both academic and applied nature. Briefly summarise research activities in India in these two sectors. **[15]**

Q.2) (A) All media organisations have to continuously get feedback from their target audiences about the content presented to them. What are the various ways of getting this feedback ? Enlist and describe briefly the scientific ways of conducting audience research. **[15]**

OR

(B) Enumerate and explain ethical norms for scientific research activities. **[15]**

Q.3) (A) Use of available or convenient sample in a research study puts a question mark on the validity of the conclusions. Why ? What are the more scientific ways of drawing a proper sample ? **[15]**

OR

(B) Explain, with the help of a hypothetical example, process of conducting a survey. **[15]**

Q.4) Prepare a Preliminary Research Design for **any one** of the following research topics : (The research design should at least contain a brief note on the importance/relevance of the topic, research method to be used, sample size and sample selection method). **[15]**

- (a) Journalists' opinion about interference of management in editorial content.
- (b) Views expressed by newspapers on non-official censorship in India.
- (c) Why do radio listeners like to participate in phone-in-programmes on Radio ?
- (d) Language and presentation of crime-related shows on TV.

Q.5) Write short notes : (**Any Three**) **[15]**

- (a) Bibliography
 - (b) Field Observation
 - (c) Use of Tables, Pie-charts, Graphs etc. in Research Report
 - (d) Research Report Writing Style
 - (e) Intensive Interview as a Research Method
 - (f) Variables in a Research Study
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-136

मराठी रूपांतर

पेपर - ५

संज्ञापन संशोधन

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 75

प्र.1) (अ) समाजशास्त्रज्ञांना आणि मानसशास्त्रज्ञांना माध्यमांची प्रक्रिया समजावून घेण्यात, माध्यमांचे त्यांच्या अभ्यासविषयावर होणारे परिणाम तपासण्यात रस असतो. त्यामुळे संज्ञापन संशोधनाचे स्वरूप प्रामुख्याने आंतरविद्याशास्त्रीय असते असे तुम्हाला वाटते का ? तुमची मते सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

(ब) अन्य कोणत्याही संशोधनशाखेप्रमाणे संज्ञापन संशोधनही सैद्धान्तिक व उपयोजित असे दोन प्रकारचे असू शकते. भारतात होणाऱ्या या दोन प्रकारांतील संशोधनांची सारांशरूपाने माहिती द्या. [15]

प्र.2) (अ) सर्व माध्यम संस्थांना त्यांच्या उपभोक्त्यांचा (टारगेट ऑडियन्स) माध्यमाच्या आशयासंबंधी असलेला प्रतिसाद सतत जाणून घेणे आवश्यक असते. असा प्रतिसाद जाणून घेण्याचे विविध मार्ग कोणते ? उपभोक्ते पाहणीच्या विविध शास्त्रीय पद्धतींची नावे सांगून त्यांचे थोडक्यात वर्णन करा. [15]

किंवा

(ब) शास्त्रीय संशोधन प्रक्रियांशी संबंधित नीतीमूल्ये कोणती ते सांगून ती स्पष्ट करा. [15]

- प्र.3) (अ) एखाद्या संशोधन प्रकल्पात उपलब्ध अथवा सोयीचा नमूना वापरल्याने निष्कर्षाच्या वैधतेविषयी प्रश्नचिन्ह निर्माण होते. त्याची कारणे काय ? शास्त्रीय पद्धतीने नमूना निवडण्याच्या पद्धती कोणत्या ? [15]

किंवा

- (ब) सर्वेक्षणाची संपूर्ण प्रक्रिया एखाद्या (काल्पनिक) उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]
- प्र.4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयासंबंधीचा प्राथमिक संशोधन आराखडा तयार करा :
(या आराखड्यात किमान आवश्यक असलेला तपशील : विषयाचे महत्त्व, संशोधनाची पद्धत, नमून्याचा आकार आणि निवड, संशोधनाची पद्धत, नमून्याचा आकार आणि नमूना निवडपद्धती) [15]

- (अ) संपादकीय आशयात व्यवस्थापनाच्या हस्तक्षेपाबद्दल पत्रकारांची मते
(ब) भारतातील अनधिकृत सेन्सॉरशिपविषयी वृत्तपत्रांनी व्यक्त केलेली भूमिका
(क) फोन-इन कार्यक्रमांत भाग घेणे श्रोत्यांना का आवडते ?
(ड) चित्रवाणीवरील गुन्हेगारीविषयक कार्यक्रमांची भाषा आणि सादरीकरण
- प्र.5) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर टिपा लिहा : [15]

- (अ) संदर्भसूची
(ब) क्षेत्रीय निरीक्षण
(क) संशोधन अहवालात सारिण्या, आलेख इ.चा वापर
(ड) संशोधन अहवाललेखनाची शैली
(इ) सखोल मुलाखत : संशोधनाची पद्धत
(फ) संशोधन अभ्यासातील चल

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-137

M. A. M. C. J. (Second Year) Examination - 2010

PAPER - VI

CURRENT AFFAIRS

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) “The economic reforms suggested in the Union Budget by the Union Finance Minister, Pranab Mukherjee will help in curbing surge in prices.” Do you agree ? **[10]**

OR

Q.1) Do you think that Union Agriculture Minister, Sharad Pawar, is solely responsible for the present price rise crisis ? **[10]**

Q.2) “The divisive policies of the Sive Sena and MNS will alienate Maharashtra more and more from the rest of the country.” Discuss with specific examples. **[10]**

OR

Q.2) Will opposing Films, Sports and Culture in general, will help India's Security Measures ? **[10]**

Q.3) How will you describe ‘The Five Decades of Maharashtra’ ? Experts say that though there is a list of glorious achievements, we also have failed on many fronts. What do you think ? **[10]**

OR

Q.3) “Ashok Chavan - led Congress-NCP Government had come to power with a definite development agenda. But many say that the performance of his government in first 100 days has shown a very gloomy picture.” Do you agree ? **[10]**

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) Tiger Woods
 - (b) Sachin Tendulkar
 - (c) India - Pakistan Battle on Table
 - (d) Nitin Gadkari
 - (e) Dalai Lama - Obama Meeting
 - (f) The Growing Urbanisation in India
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-137

मराठी रूपांतर

पेपर - ६

चालू घडामोडी

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) केंद्रीय अर्थमंत्री प्रणव मुखर्जी यांनी यंदाच्या अर्थसंकल्पात सूचवलेल्या आर्थिक सुधारणांमुळे भाववाढीच्या दुष्टचक्रास आळा बसू शकेल, असे तुम्हांस वाटते काय ? [10]

किंवा

प्र.1) देशातील भाववाढीच्या दुष्टचक्रास केवळ कृषीमंत्री शरद पवार हे एकटेच जबाबदार आहेत, असे तुम्हांस वाटते काय ? [10]

प्र.2) “शिवसेना आणि मनसे यांच्या विघटनवादी राजकारणामुळे, महाराष्ट्र देशाच्या पातळीवर अधिकाधिक एकाकी होत चालला आहे.” नेमक्या उदाहरणांसह चर्चा करा. [10]

किंवा

प्र.2) चित्रपट, क्रीडा आणि एकूणच संस्कृतीला विरोध करून देशाची सुरक्षा व्यवस्था मजबूत होईल असे तुम्हांस वाटते काय ? [10]

प्र.3) महाराष्ट्राच्या पाच दशकांच्या वाटचालीचे वर्णन तुम्ही कसे कराल ? “महाराष्ट्राने या काळात अनेक शिखरे पादाक्रांत केली असली, तरी अनेक आघाड्यांवर आपण अपयशीही ठरलो आहोत.” असे जाणकार म्हणतात. तुम्हाला काय वाटते ? [10]

किंवा

प्र.3) अशोक चव्हाण यांच्या नेतृत्वाखालील सरकार काही विशिष्ट कार्यक्रम जनतेसमोर ठेवून सत्तेवर आले होते. पण या सरकारच्या पहिल्या १०० दिवसांतील कारभार हा अपेक्षाभंग करणारा आहे, या राजकीय विश्लेषणांच्या मताशी तुम्ही सहमत आहात काय ?

[10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) टायगर वुड्स
 - (ब) सचिन तेंडूलकर
 - (क) टेबलावरील भारत - पाकिस्तान लढाई
 - (ड) नितीन गडकरी
 - (इ) दलाई लामा - ओबामा बैठक
 - (फ) भारतातील वाढते शहरीकरण
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-138

M. A. M. C. J. (Second Year) Examination - 2010

PAPER - VII

DEVELOPMENT COMMUNICATION

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

Q.1) What is Development Communication ? How would you cover development issues and what point would you keep in mind when you write about it ? **[10]**

OR

Q.1) “Development issues are on the backseat in the Media Industry.” Discuss. **[10]**

Q.2) Discuss any one Development Theory. **[10]**

OR

Q.2) What is Panchayati Raj ? Will fifty per cent reservation for women make a real difference ? **[10]**

Q.3) What is Globalisation ? What does it mean for India ? **[10]**

OR

Q.3) The Government has a number of schemes for Rural Development. Elaborate. **[10]**

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) BT-Brinjal
 - (b) Role of NGOs
 - (c) Traditional Media
 - (d) Khadi as a Symbol of Freedom
 - (e) Bhodan Movement
 - (f) Media as Magic Multipliers
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3712]-138

मराठी रूपांतर

पेपर - ७

विकास संज्ञापन

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) विकास संज्ञापन म्हणजे काय ? विकासात्मक विषय आपण कसे हाताळाल ? या विषयी लिहितांना आपण कोणत्या मुद्यांचा विचार कराल ? [10]

किंवा

प्र.1) “माध्यम उद्योगात विकासात्मक विषय दुर्लक्षिले जात आहेत.” चर्चा करा. [10]

प्र.2) कोणत्याही एका विकास सिद्धांताची चर्चा करा. [10]

किंवा

प्र.2) पंचायत राज म्हणजे काय ? स्त्रियांना पन्नास टक्के आरक्षण दिल्याने सामाजिक परिवर्तन घडू शकेल का ? [10]

प्र.3) जागतिकीकरण म्हणजे काय, हे सांगून भारताच्या संदर्भात त्याचे यथायोग्य विश्लेषण करा. [10]

किंवा

प्र.3) ग्रामीण विकासासाठी सरकार अनेक कल्याणकारी योजना तयार करते. सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) बीटी वांगे
 - (ब) स्वयंसेवी संस्थांची भूमिका
 - (क) पारंपरिक माध्यमे
 - (ड) खादी : स्वातंत्र्याचे प्रतीक
 - (इ) भूदान चळवळ
 - (फ) माध्यमांची जादुई वृद्धी
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 7

[3712]-139

M. A. M. C. J. (Second Year) Examination - 2010

PAPER - VIII

(A) MEDIA AND SOCIETY

OR

(B) BUSINESS, FINANCIAL AND INDUSTRIAL JOURNALISM

OR

(C) FILM APPRECIATION

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction :

Figures to the right indicate full marks.

सूचना :

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(A) MEDIA AND SOCIETY

Q.1) "Participation of Children in Reality Shows must be banned."

Comment.

[10]

OR

Q.1) "Television Reflects Empowerment of Women in Society." Discuss.

[10]

Q.2) Explain how prejudice is reflected in inter-cultural situations.

[10]

OR

Q.2) "Human Rights and Human Development go hand in hand." Explain.

[10]

Q.3) "There exists a close relation between the Political Process and the Mass Media." Elucidate.

[10]

OR

Q.3) "The media overstepped and hyped Swine Flu Crisis in Pune."

Comment.

[10]

[3712]-139

1

P.T.O.

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) Media and Superstition
- (b) Mass Media as an Agent of Socialisation
- (c) Marginal Groups
- (d) Paid News
- (e) Opinion Polls
- (f) Media and Privacy

मराठी रूपांतर

(अ) माध्यम आणि समाज

प्र.1) “रिऑलिटी शोमधील मुलांच्या सहभागावर बंदी घालणे आवश्यक आहे.” हे विधान सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

प्र.1) “समाजातील स्त्रीशक्तीचे प्रतिबिंब दूरचित्रवाणीत पडले आहे.” चर्चा करा.

[10]

प्र.2) आंतर-सांस्कृतिक परिस्थितीत पूर्वग्रह कशा प्रकारे प्रतिबिंबित होतात ?

[10]

किंवा

प्र.2) “मानवी हक्क व मानवी विकास या दोन्ही गोष्टी हातात हात घालून चालतात.” सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

प्र.3) “राजकीय प्रक्रिया व प्रसार माध्यमे यांच्यामध्ये जवळचे संबंध अस्तित्वात आहेत.” विवेचन करा.

[10]

किंवा

प्र.3) पुण्यातील स्वार्डन फ्लू समस्येच्यावेळी माध्यमांनी आपल्या मर्यादेचे उल्लंघन केले आणि अवाजवी प्रसिद्धी दिली, या मताची चर्चा करा.

[10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) माध्यमे आणि अंधश्रद्धा
- (ब) प्रसारमाध्यमे : सामाजिकीकरणातील दुवा
- (क) अल्पसंख्यांक गट
- (ड) पेड न्यूज
- (इ) जनमत चाचण्या
- (फ) माध्यमे आणि खाजगीपण

OR/किंवा

(B) BUSINESS, FINANCIAL AND INDUSTRIAL JOURNALISM

Q.1) “The Government of India is overlooking Socialism since last two decades.” Do you agree with this statement ? State your justification. [10]

OR

Q.1) Critically examine present status of Indian Economy with reference to the Contribution of Agriculture, Industrial and Service Sectors to the Gross Domestic Product (GDP). [10]

Q.2) Do you think that the Union Budget, 2010 will curb soaring prices of essential commodities ? Explain in detail. [10]

OR

Q.2) Write an analytical feature in 400 words on **any one** topic : [10]

- (a) Change in Income Tax Slab
- (b) Impact of the Union Budget on Share Markets

Q.3) The Governor of the Reserve Bank of India announced Credit Policy in a Press Conference. You were present as a Reporter. Write a news for your newspaper in 200 words. [10]

OR

Q.3) Explain importance of the Annual General Meeting of a Company. [10]

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) Thirteenth Finance Commission
- (b) Ethics in Business Journalism
- (c) Public Accounts Committee
- (d) Financial Journalism in India
- (e) Initial Public Offer (IPO)
- (f) Capital Budget

मराठी रूपांतर

(ब) व्यावसायिक, आर्थिक आणि औद्योगिक पत्रकारिता

प्र.1) “गेल्या दोन दशकापासून भारत सरकार समाजवादाकडे कानाडोळा करत आहे.”
या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात काय ? तुमचे समर्थन मांडा. **[10]**

किंवा

प्र.1) कृषी, औद्योगिक आणि सेवा क्षेत्रांचा ढोबळ देशी उत्पादनात असलेल्या योगदानाचा
संदर्भ देऊन सद्यस्थितीतील भारतीय अर्थव्यवस्थेचे चिकित्सक परीक्षण करा. **[10]**

प्र.2) जीवनावश्यक वस्तूंच्या वाढत्या किंमतींना केंद्रीय अर्थसंकल्प, २०१० आळा घालेल,
असे तुम्हास वाटते काय ? सविस्तर स्पष्टीकरण द्या. **[10]**

किंवा

प्र.2) कोणत्याही एका विषयावर ४०० शब्दांत विश्लेषणात्मक वृत्तलेख लिहा : **[10]**

(अ) प्राप्तीकर स्लॅबमध्ये बदल

(ब) केंद्रीय अर्थसंकल्पाचा शेअर बाजारांवर परिणाम

प्र.3) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या गव्हर्नरनी पत्रकार परिषदेत पतधोरण जाहीर केले. वार्ताहर
म्हणून तुम्ही उपस्थित होता. तुमच्या वर्तमानपत्रासाठी २०० शब्दांत बातमी लिहा. **[10]**

किंवा

प्र.3) कंपनीच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेचे महत्त्व स्पष्ट करा. **[10]**

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) तेरावा वित्त आयोग
- (ब) व्यावसायिक पत्रकारितेतील नैतिकता
- (क) सार्वजनिक लेखा समिती
- (ड) भारतातील आर्थिक पत्रकारिता
- (इ) प्रारंभिक भाग विक्री (आयपीओ)
- (फ) भांडवली अर्थसंकल्प

OR/किंवा

(C) FILM APPRECIATION

Q.1) Elucidate different forms of Art and explain “Film is different from other art forms” with suitable examples.

[10]

OR

Q.1) “One can make a bad film out of a good screenplay but one cannot make a good film out of a bad screenplay.” Justify this statement with suitable examples.

[10]

Q.2) Write a review of any one film you have watched recently. Include cast and crew of the film in the review.

[10]

OR

Q.2) “Cinema is the mirror of the Society.” Do you agree with this statement ? Why ? Elaborate in detail.

[10]

Q.3) Explain in detail the different stages of Film Production.

[10]

OR

Q.3) What do you understand by ‘Indian Parallel Cinema’ ? Explain in detail with suitable examples.

[10]

Q.4) Write short notes : (Any Four)

[20]

- (a) French New Wave Cinema
- (b) Apu Trilogy by Satyajit Ray
- (c) Film Society Movement in India
- (d) Importance of Characterisation in Films
- (e) Akira Kurosawa
- (f) Harishchandrachi Factory

**मराठी रूपांतर
(क) चित्रपट रसग्रहण**

प्र.1) कलेचे वेगवेगळे प्रकार सांगून चित्रपट हे माध्यम त्यापेक्षा कसे भिन्न आहे, ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

प्र.1) “चांगल्या पटकथेवरून वाइट चित्रपट तयार करता येतो, मात्र वाइट पटकथेवरून चांगला चित्रपट तयार करता येत नाही.” हे विधान सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

प्र.2) तुम्ही नुकत्याच पाहिलेल्या एखाद्या चित्रपटाचे परीक्षण लिहा. चित्रपटाचे कलाकार व तंत्रज्ञ यांची नावेही परीक्षणात असणे अपेक्षित आहे.

[10]

किंवा

प्र.2) “चित्रपट हा समाजाचा आरसा आहे.” हे विधान तुम्हाला मान्य आहे काय ? का ? सविस्तर स्पष्ट करा.

[10]

प्र.3) चित्रपट निर्मितीचे विविध टप्पे कोणते ते तपशीलवार सांगा.

[10]

किंवा

प्र.3) ‘भारतीय समांतर चित्रपट’ म्हणजे काय ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही चार)

[20]

- (अ) फ्रेंच चित्रपटातील नवी लाट
 - (ब) सत्यजित राय यांची 'अपू' त्रिवेणी
 - (क) भारतातील फिल्म सोसायटीची चळवळ
 - (ड) चित्रपटांमधील पात्रनिर्मितीचे महत्त्व
 - (इ) अकिरा कुरोसावा
 - (फ) हरिश्चंद्राची फॅक्टरी
-